

DOMINEE JACOBUS JOHANNES BOS

door P. J. van den Bremer

In het archief van de gemeente Soest bevindt zich een lijvig manuscript, echt geheel met de hand geschreven, van Dominee Bos. Het draagt als titel:

--- Soest, Gemeente in de Provincie Utrecht.

Wat er van hare geschiedenis, van de vroegste tijden tot op heden, bekend is.

Verzameld door J.J. Bos.

Em Predikant der Herv. Gemeente aldaar. 1907.

Wie was Dominee Jacobus Johannes Bos? Deze vraag beantwoordt hij zelf in zijn manuscript.

Hij is geboren in Utrecht 20 Juni 1817, en werd "Candidaat tot de H Dienst" in Overijssel op 6 Mei 1840. Zijn bevestiging als Predikant te Soest volgde op 24 October 1847.

Het is dus al ca. 135 jaar gelden, dat Ds. Bos in Soest zijn kerkelijke betrekking aanvaardde. Dat werk nam al zijn vrije tijd in beslag, zoals hij zelf schrijft.

Maar hij maakte wel veel aantekeningen gedurende zijn loopbaan als Predikant, omdat hij altijd voornemens was uit al die notities de geschiedenis van Soest te schrijven.

Hiermee is hij begonnen toen "de dagen mijner rust" waren gekomen. Hij vroeg en verkreeg eervol emeritaat op 1 November 1892, dat wil dan zeggen, na een staat van dienst te Soest van 45 jaren, op 75 jarige leeftijd.

Voor zijn verdiensten werd hij op 6 December 1892 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Dominee Bos was gehuwd met Maria van Piekeren, die te Soest op 71 jarige leeftijd overleed in het jaar 1889. Hij verhuisde, na zijn afscheid als predikant te Soest, naar Amersfoort, waar hij een woning betrok aan de Muurhuizen. Daar begon hij de geschiedenis van Soest te schrijven. Het werd een dikke bundel volgeschreven vellen.

Van de vele hoofdstukken noemen wij enkele onderwerpen:

Omvang van de Gemeente - naam - oudheid en bevolking.
 Wateren en wegen, bijzondere plaatsen en plaatsnamen.
 Bronnen van bestaan van de Soester ingezetenen.
 Oorlogsrampen, verhouding tot de Staat en tot de Kerk.
 De Nederduitsch Hervormde Gemeente.
 De Roomsch Catholieke Gemeente.
 Het lager onderwijs en verenigingen van allerlei aard.
 Een beschrijving van een groot aantal buitenplaatsen.

Deze "Geschiedenis van Soest" is nooit uitgegeven. Wel is er door verschillende schrijvers over de geschiedenis van Soest gretig gebruik gemaakt van deze bron, zodat er uit het werk wel e.e.a. is gepubliceerd, wat natuurlijk heel gewoon is, mits de bron is vermeld.

Graag willen wij als Historische Ver. Soest onze medewerking verlenen aan een volledige publicatie van deze manuscripten van Ds. Bos.

Behalve geschiedenis schrijven, kon Ds. Bos ook dichten, en er werd van zijn hand zelfs een dichtstuk uitgegeven, nl. "Het Huis van Bethanie". Verschillende van zijn toespraken, gehouden bij Godsdienstoefeningen te Soest en Soesterberg, alsmede beschrijvingen van "De Kloosters Marienburgh en Marienhof te Soest" zijn in druk verschenen. Wij zouden graag over deze publicaties beschikken, doch dat zal wel een wens blijven.

Dominee Bos overleed op 1 maart 1913 te Amersfoort, op 95 jarige leeftijd, en hij werd op 5 maart d.a.v. begraven naast zijn kerk in de Kerkebuurt te Soest.

De grafzerk is daar nog aanwezig, en daarop staat vermeld:

Alida Elisabeth Craandijk, geb. te Amsterdam 2-1-1797

Overl. te Soest 22-6-1875

Maria Bos- van Piekeren, Geb. 20-12-1818

Overl. 1-11-1889, en haar echtgenoot Johannes Jacobus Bos

Geb. 20-6-1817, overl. 1-3-1913.

Mejuffrouw Craandijk was bewoonster van de buitenplaats "Hofslot" in de Birk, waar de Familie Bos dikwijls op bezoek kwam. Deze villa is later afgebroken; bij graafwerkzaamheden in december 1982 zijn de oude muurresten weer te voorschijn gekomen. Maar dat is weer een verhaal apart.

